

1/09

12 januari 2009

Statkraft!

Statkraft etablerat som fjärde största producent i Sverige och näst största ägare i E.ON; basindustrin till politisk offensiv om kärnkraften; dubbel marginal på rörligt elpris i Sverige jämfört med Norge; elförbrukningen den lägsta på nio år i Sverige 2008; och elpriset blev 75 procent dyrare...

Kraft-Affärer kommer ut med 23 nummer om året, vanligtvis varannan måndag. Redaktör och ansvarig utgivare är Anders Munkesjö.

Nyhetsbrevet distribueras som e-post. Ett helårsabonnemang kostar 4 500 kr plus moms. Hängabonnemang på samma arbetsplats: 2 000 kr per år. Ytterligare rabatt medges efter fem hängabonnemang.

Innehållet är upphovsrättsligt skyddat och får inte mångfaldigas eller distribueras vidare utan utgivarens tillstånd. Däremot får delar av texter citeras med källhänvisning.

Kraft-Affärer

Telefon:

+46 (0)19 611 76 65

E-post:

red@kraftaffarer.se

Internet:

www.kraftaffarer.se

Adress:

Kungsgatan 1

SE-702 11 Örebro

Basindustrin till politisk offensiv

Näringsministern är oss svaret skyldig hur svensk industri ska överleva med de höga energipriserna, hävdar basindustrin och begär ett möte.

Näringsministern kommer också att informeras om basindustrins egna planer på att bygga kärnkraft i samarbete med en kraftproducent.

Det är Boliden, Holmen, Stora Enso, SCA och Eka som har bildat bolaget Industrikraft AB med syftet att förbereda en satsning på ny kärnkraft i Sverige. Den 22 januari kommer näringsminister Maud Olofsson att informeras om Industrikrafts planer. (Se även 16/08)

– Våra planer är ännu i sin linda, men vi vill redan på det här stadiet informera partiledarna om vad vi håller på med och diskutera de politiska förutsättningarna. Det här är ju en process som kommer att ta tid, och det är många delar, som måste komma på plats innan vi är framme, säger Magnus Hall, ordförande för Industrikraft och vd i Holmen.

Det första avgörande steget för Industrikraft är att hitta en partner inom kraftindustrin som kan bidra med kompetens i planeringen av en ny kärnkraftsreaktor.

– Vi har inlett samtal med alla de tre stora energiföretagen och kanske ytterligare något om detta. Intresset är väldigt stort, men diskussionerna har just börjat så vi vet ännu inte var vi landar. Förhoppningen är att vi under årets lopp ska kunna offentliggöra ett samarbete och en konkret plan för hur vi går vidare, säger Magnus Hall.

I ett senare skede kommer ytterligare företag att bli inbjudna att delta i projektet, som har en förebild i det samarbete som utvecklats mellan industri och kraftbolag i Finland.

– Självklart är utgångspunkten att industriföretagen ska vara majoritetsägare i projektet. Planen är att en reaktor ska kunna startas någon gång 2022-2023, när de nuvarande reaktorerna börjar falla för åldersstrecket, säger Magnus Hall.

'Avindustrialisering hotar'

Industrikrafts planer på att bygga ny kärnkraft får understöd av basindustrins nätverk SKGS, som också vill träffa näringsministern för att diskutera energipolitik och basindustrins framtid. I ett brev till Maud Olofsson skriver SKGS att:

Det finns en uppenbar risk för att Sverige kommer att drabbas av en våg av avindustrialisering i /finans-/ krisens spår om inte regering och riksdag förmår att driva en långsiktig energipolitik som ger svensk industri konkurrenskraftiga villkor.

– En förutsättning för att svensk industri ska kunna försvara sin position i den fortsatta globaliseringen är att vi kan behålla vår komparativa fördel av lägre energipriser. En del av lösningen, menar vi, ligger i att Sverige gör en offensiv satsning på kärnkraft, säger Kenneth Eriksson, ordförande för SKGS och operativ direktör, COO, i SCA.

Avsikten med det begärda mötet är att göra ett sista försök att påverka regeringen inför den klimat- och energipolitiska proposition, som var aviserad till december.

Dessutom har Maud Olofssons uttalanden inför Industridagen i november om att kärnkraften kommer att bli kvar under överskådlig tid, som ett av tre ben i energiförsörjningen, väckt vissa förhoppningar om en attitydförändring (se 22/08).

– I någon mån har det väl gjorts det, liksom det förhållandet att många som tidigare uttalat sig kategoriskt mot kärnkraft börjar inse, att om vi ska klara klimatfrågan så måste vi tänka oss att utöka vår kärnkraftsproduktion, säger Kenneth Eriksson. □

Följande sidor:

Uppgörelse om E.ON Sverige klar

Sänkt aktiekurs gör Statkraft till näst störste ägare i E.ON AG Sid 3/5

Lägsta elförbrukningen på nio år

Höga elpriser och svagare konjunktur minskade efterfrågan 2008 Sid 4/5

Höga marginaler på spotprisavtal

Dubbelt så hög marginal på rörligt avtal i Sverige jämfört med Norge Sid 5/5

Ryska elimporten marknadsanpassas

■ Fingrid vill överlåta hanteringen av importkapaciteten på förbindelsen med Ryssland på Nord Pool Spot.

– Vi vill pröva möjligheten att låta importörerna göra sina reservationer på Nord Pool Spot i stället för hos. Detta för att ytterligare marknadsanpassa villkoren för import från Ryssland. Full marknadsöppning är inte möjligt ännu på flera år, främst på grund av villkoren på den ryska sidan, säger Jarno Sederlund, kundansvarig på Fingrid.

För 2009 har Fingrid tecknat avtal med tre företag om överföringskapacitet på förbindelsen med Ryssland. Av tillgängliga 1 300 MW disponerar Fortum Power and Heat 405 MW, Rao Nordic Oy (Finland) 645 MW och Scaent AB (Sverige) 250 MW. De tre företagen har olika långa leveransavtal med den ende ryska elsäljaren Inter Rao Ues.

Som ett led i marknadsanpassningen av importen från Ryssland kommer förbindelsen att tillämpa samma timenheter (CET) som Nord Pool Spot och Fingrid slopar den särskilda 100-minutersgarantin (priming) för störningar på förbindelsen. □

Klart för Rødsand 2

■ E.ON har fått byggnadstillstånd för vindkraftanläggningen Rødsand 2 utanför Nysted i södra Danmark.

Anläggningen blir en av de största till havs med en installerad effekt på 207 MW och en årlig produktion på 800 GWh. Det motsvarar två procent av Danmarks hela elproduktion. Anläggningen består av 90 vindkraftverk från Siemens på vardera 2,3 MW. Anläggningen beräknas vara i kommersiell drift i slutet av 2010. □

Vindkraft i Småland

■ Nässjö Affärsverk, Östkraft och Norra Smålands Energi gör en gemensam satsning på en större vindkraftanläggning på småländska höglandet. Östkraft köper 40 procent av i ett vindkraftsbolag som namnändras till Höglandsvind. Nässjö Affärsverk är majoritetsägare med 51 procent. Norra Smålands Energi har 9 procent. □

Entso-E är bildat

■ 42 stamnätsföretag från 34 länder har bildat samarbetsorganet European Network of Transmission, Entso-E, som blir verksamt från april. Som följd av det kommer de nordiska systemansvarigas organisation Nordel att läggas ner under 2009. Entso-E har fyra kommittéer: Marknad, Drift, Systemutveckling och Juridik. I Bryssel skapas ett sekretariat med 10-20 medarbetare. □

Marknaden:

Blidväder och nederbörd sätter press

■ Milt vinterväder med temperaturer som ligger 4-5 grader över det normala och stora nederbörds mängder i antågande sätter press på marknaden efter att det kyliga högtrycksvädet efter nyår hållit uppe prisnivåerna på både spot och termin. Dessutom har Forsmark 3 och Oskarshamn 3 till slut kommit in i drift igen och stabiliserar utbudssituationen för återstoden av den kalla delen av vintern.

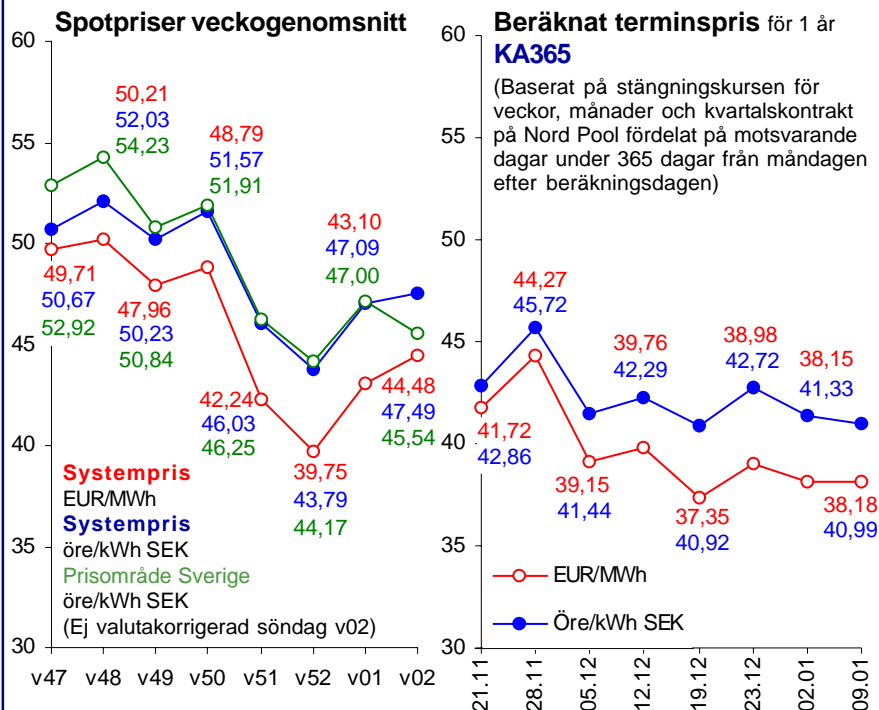
– Som det nu ser ut verkar man kunna blåsa faran över för den här vintern. De närmaste månaderna är visserligen rätt temperaturberoende, men å andra sidan balanseras det av lågkonjunkturen och minskad last från industrin. Så det ser väl ut som att vi har en fallande prisbild framför oss en stund till, säger Jan Strömbergsson, krafthandlare på Skellefteå Kraft.

Den nedåtgående trenden bromsade in under fredagens handel efter att spotpriset för lördagen kom ut starkare än väntat. Q2-09 stängde på 36,00 euro, vilket fortfarande är en bit från den lägsta noteringen på 34 euro från den 18 december. I bakgrunden finns en försämrad hydrologisk balans på bortåt 14 TWh.

– Visst är det så att vi har mindre än normalt i magasinen, men det är ju inte så att det tar slut på något sätt. Man kan lura sig av normalkurvorna, som bygger på betydligt längre tidsserier än marknaden har varit avreglerad. På den norska sidan har man också bränt sig några gånger på att sitta med överfulla magasin och tvingas spilla vatten. Nu verkar man hellre vilja köra och få pengar i handen än att hoppas på bättre priser senare, säger Jan Strömbergsson.

Säljintresset finner inte heller något förnyat stöd från bränslemarknaden, där oljan åter fallit tillbaka från en tillfällig uppåtsväng och kolpriserna hållit sig i en korridor på 80-100 dollar per ton.

– Men även om man kanske kan vänta ytterligare något prisfall, så kommer ju konjunkturen för eller senare att vända, och när det sker skulle jag nog välja att klippa till med ett riktigt långt elavtal, säger Jan Strömbergsson.

ELTERMINER 9/1 förändring sedan 19/12 EUR/MWh 1 EUR = 10,736 SEK

W03-9: 38,95 -3,00	W06-9: 40,95 -	MFEB-9: 40,90 -1,10	MMAY-9: 35,00 +1,00
W04-9: 41,00 -0,30	W07-9: 40,65 -	MMAR-9: 39,65 -0,35	MJUN-9: 35,00 +1,00
W05-9: 41,25 -1,00	W08-9: 40,00 -	MAPR-9: 38,00 +0,50	MJUL-9: 34,63 -

(W=vecka, M=månad, Q=kvartal, YR=år, Elcert=Elcertifikat, EUA=CO₂-Allowances/ton)

Q2-9: 36,00 +0,65	Q1-10: 43,05 +1,55	Q1-11: 44,10 -	YR-10: 38,10 +1,60
Q3-9: 35,90 +1,40	Q2-10: 34,60 +1,35	Q2-11: 35,70 -	YR-11: 39,25 +1,82
Q4-9: 40,25 +2,00	Q3-10: 34,50 +2,00	Q3-11: 34,80 -	YR-12: 41,10 +0,35
	Q4-10: 40,75 +1,92	Q4-11: 42,01 -	YR-13: 44,20 -1,05
			YR-14: 46,08 -

EUADEC-9: 14,50 -1,40; EUADEC-10: 14,95 -1,45
Elcert Mars-09 (SEK): 316,00 +16,00; Mars-10 (SEK): 325,00 +17,00 1 EUR = 9,506 NOK

Statkraft näst störste ägare i E.ON

Statkrafts ägarandel i E.ON blev 4,17 procent i stället för 2,5 procent, som förväntades när bytesaffären kring E.ON Sverige gjordes upp.

Från årsskiftet är E.ON ensam ägare av E.ON Sverige, där Statkraft haft en ägarandel på 44,6 procent. I en affär med det sammanlagda värdet av 4 495 miljoner euro har Statkraft i utbyte fått tillgångar i svensk och tysk vattenkraft, som gör Statkraft till det största kraftbolaget i Europa inom förnybar energi. (Se även 14/08)

Fasta tillgångar motsvarar halva värdet i bytesaffären och består av följande:

- 40 vattenkraftverk med en effekt på 977 MW och normalårsproduktion på 4,1 TWh i Sverige, varav 3 i Umeälven, 7 i Ångermanälven, 2 i Indalsälven, 5 i Ljungan, 18 i Lagan och 5 i Nissan. Samtidigt överlåter Statkraft 1 station i Ångermanälven (Lövön) till E.ON.
- 5 fjärrvärmeverk i Sverige med en årsproduktion på 320 GWh; Kungsbacka (116 GWh), Alingsås (133 GWh), Åmål (40 GWh), Trosa (21 GWh) och Vagnhärad (10 GWh).
- 2 gaskraftverk i Tyskland; Robert Frank 487 MW och Emden Gas 452 MW (s:a 939 MW).
- 1 pumpkraftverk (220 MW) och 10 vattenkraftverk (42 MW) i Tyskland (s:a 262 MW).
- Andelar i 2 biokraftanläggningar i Tyskland; Landesbergen Biomass (50%), 10 MW, och Emden Biomass (30 %), 6 MW (s:a 16 MW).
- Gaslager på 30 milj km i tio år och elleveranser på 100 MW under tio år i Tyskland.
- 1 vattenkraftverk i Storbritannien; Rheidol (56 MW).

Resterande hälftendel av affären utgörs av aktier i E.ON AG till ett värde av 2,18 miljarder euro. När avtalet gjordes upp i juli fjol motsvarade det värdet av ca 2,5 procent av aktierna räknat på den dåvarande aktiekursen kring 42 euro. Sedan dess har aktiekursen fallit kraftigt och den volymvägda snittkursen under 30 dagar före årsskiftet, som är beräkningsunderlaget enligt avtalet, blev bara 26,2 euro.

Det betyder att Statkraft får en ägarandel på 4,17 procent i E.ON AG. Därmed blir Statkraft den näst störste ägaren i E.ON mot tidigare förmodat den femte största.

Det är dock positionen som den fjärde största kraftproducenten i Sverige som Statkraft särskilt lyfter fram i kommentarerna till affären.

– Utifrån vår storlek kan vi nu utmana marknaden i Sverige med vårt erbjudande om ren energi. Vi är ledande i Europa inom förnybar energi och utgör ett tydligt alternativ till de övriga stora bolagen, säger koncernchefen Bård Mikkelsen. □

Förnyelseregler för elcertifierad produktion

Flertalet vitala delar i en anläggning måste vara utbytta för att elproduktionen ska få rätt till elcertifikat under ytterligare 15 år.

Det är en av flera nya regler som regeringen vill införa i elcertifikatsystemet. Bakgrunden är att en stor del av produktionen kommer att fasa ut ur systemet 2012 och 2014. Det rör sig om närmare 10 TW främst biobränslebaserad el. Till största delen rör det sig om industriellt mottryck, som egentligen inte varit i behov av produktionsstöd, men som tagits med i stödsystemet för att bidra med likviditet i handeln med elcertifikat och stimulera till nysatsningar i biobränslebaserad el.

Inför den kommande utfasningen av produktion har behovet ökat av besked om vilka villkor som ska gälla för att befintliga anläggningar ska kunna bli kvar i elcertifikatsystemet, om anläggningen förnyas eller höjer produktionskapaciteten.

I dag gäller huvudregeln att *samtliga vitala delar* i anläggningen måste ha bytts ut eller genomgått omfattande förändringar för att anläggningen ska betraktas som ny och bli berättigad till elcertifikat. Regeringen föreslår nu i en proposition att det ska räcka med att *flertalet vitala delar* har bytts ut. Den tidigare formuleringen anses för restriktiv, eftersom det kan leda till att fungerande delar inte kan återanvändas. Regeringen vidhåller dock grundprincipen att *kraven ska vara mycket höga för att en anläggning ska kvalificera sig för en ny femtonårsperiod*.

När det gäller utökad produktionskapacitet i befintliga anläggningar vill regeringen att samtliga förnybara energikällor ska kunna tilldelas elcertifikat på liknande grunder som redan gäller för vattenkraft. Även här vill regeringen vara restriktiv och godkänner inte förändringar som beror på bränslebyte eller ökat värmeunderlag. Det blir Energimyndighetens uppgift att utforma föreskrifter om detta och vilka krav som ska ställas för att en renoverad anläggning ska anses som ny.

Propositionen vill också slopa den regel som säger att nuvarande tilldelningsperiod i elcertifikatsystemet måste ha löpt ut innan det går att ansöka om en ny tilldelningsperiod. Det ska också bli möjligt för Energimyndigheten att ge förhandsbesked om möjligheten att få elcertifikat för en investering.

(Se även 9/08, 8/08 och 19/06, 5/06.) □

Marknadsandelen ökade för Nord Pool

Elbörsens andel av fysisk och finansiell handel ökade under 2008.

Handeln med nordiska elkontrakt ökade med 33 procent till 1 406,5 TWh jämfört med 2007 (1059,9 TWh). Därmed uppnådde Nord Pools finansiella handel en andel på 55,5 procent av den totala volymen clearade nordiska kontrakt (2534,9 TWh) på Nord Pool, en ökning från 44,7 procent 2007. Samtidigt minskade clearingens av OTC-kontrakt till 1 128 TWh (1309).

Nord Pools marknadsandel stärktes av den finansiella oron under hösten och uppgick till 61 procent för perioden augusti-oktober (se 21/08). Därefter har den fallit till 46-47 procent i november och december.

Handeln med internationella elkontrakt uppgick i fjol till 30,2 TWh 2008 och clearingens av motsvarande kontrakt omsatte 41,7 TWh. Handeln med utsläppsätter, EUA, uppgick till 24 016 ton (26 696) och CER till 7 847 ton (5 667). Motsvarande clearing omsatte 69 624 ton (70 641) respektive 52 107 ton (24 477).

På Nord Pool Spot ökade volymen till 297,6 TWh (290,6). Det innebär att spotmarknadens andel av den totala elanvändningen i elbörsområdet ökade till 70,1 procent (69,0). □

F3 och O3 åter i drift

■ Forsmark 3 och Oskarshamn 3 togs i drift de första dagarna i januari efter att Strålsäkerhetsmyndigheten godtagit en tillfällig lösning på problemen med sprickbildningar i styrstavsfrörlängarna. Problemen upptäcktes i samband med ett bränslebyte i oktober.

Tillståndet gäller fram till ordinarie revision, vilket för Oskarshamn 3 betyder den 1 mars och för Forsmark 3 den 31 juli. Myndigheten bedömer att några skador av betydelse för säkerheten inte ska kunna uppstå sedan alla styrstavar kontrollerats och de skadade stavarna har bytts ut.

Sprickorna i styrstavsfrörlängarna har orsakats av termisk utmattning efter att ett kallare renhållningsflöde blandats med ett varmare reaktorvatten i ledroren för styrstavarna. Som villkor för ett permanent tillstånd kräver myndigheten att reaktorägarna skyndsamt färdigställer sina utredningar och åtgärdar grundorsaken till problemet. □

Aktiekurser

9/1 (Senast betald)		Förändr fr 19/12	Förändr i år
E.ON	EUR	27,99	+1,09 0%
Fortum	EUR	16,19	+2,00 +6%
Hafslund A	NOK	72,25	+4,25 +5%
Hafslund B	NOK	70,25	+3,25 +4%

Lägsta elförbrukningen på nio år

Elförbrukningen i Sverige 2008 minskade med knappt två procent jämfört med 2007 och blev den lägsta på nio år.

Det framgår av preliminär statistik för elåret 2008 från Svensk Energi.

Elförbrukningen uppgick till 143,8 TWh, vilket är 2,6 TWh mindre än 2007 (146,45 TWh). Det är den lägsta förbrukningen sedan 1999, då elanvändningen var 142,94 TWh. Temperaturkorrigerat blir förbrukningen 2008 146,4 TWh, en nedgång med 1,6 procent jämfört 2007 (148,8 TWh).

– Sannolikt beror nedgången på höga priser tidigare under året i kombination med en avmattning inom industrin under senare delen av året. Det är antagligen bara en tillfällig nedgång. Det mesta talar för att efterfrågan kommer att öka igen på sikt, säger Magnus Thorstensson, marknadsanalytiker på Svensk Energi.

Lägre inhemsk förbrukning och ökad produktion med 0,5 procent till totalt 145,8 TWh (145,1) gav utrymme åt en nettoexport på 2,0 TWh. De två föregående åren var Sverige nettoimportör på 1,3 respektive 6,1 TWh.

Vindkraften fortsätter att växa starkt med över 40 procent till 2,0 TWh (1,4).

Vattenkraften ökade med 4 procent till 68,3 TWh (65,6), vilket är fem procent över årsmedelvärdet. Kärnkraften backade på grund av produktionsstörningar till 61,3 TWh (64,3), vilket är den lägsta produktionsvolymen sedan 2000 (54,8 TWh).

Elförsörjning Sverige 2002-2008, TWh (förändr i % från 2007) Enligt SCB

(Prel enl SvE)	2008	%	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Vattenkraft	68,3	4,0	65,65	61,19	72,01	60,08	53,09	65,81
Vindkraft	2,0	41,4	1,43	0,99	0,95	0,85	0,68	0,61
Kärnkraft	61,3	-4,7	64,28	64,98	69,76	75,00	65,45	65,55
Övr värmekraft	14,2	3,5	13,76	13,15	12,26	12,89	13,32	11,26
Produktion	145,8	0,5	145,13	140,31	154,98	148,82	132,54	143,24
Kraftutbyte, in			16,05	17,55	12,87	15,65	24,29	20,11
Kraftutbyte, ut			-14,74	-11,50	-20,26	-17,75	-11,46	-14,75
Netto (+/-)	-2,0		1,31	6,05	-7,40	-2,10	12,83	5,36
Total förbrukning	143,8	-1,8	146,45	146,36	147,59	146,72	145,36	148,59

75 procent dyrare el

Trots höstens prisfall blev elen 75 procent dyrare i Sverige 2008.

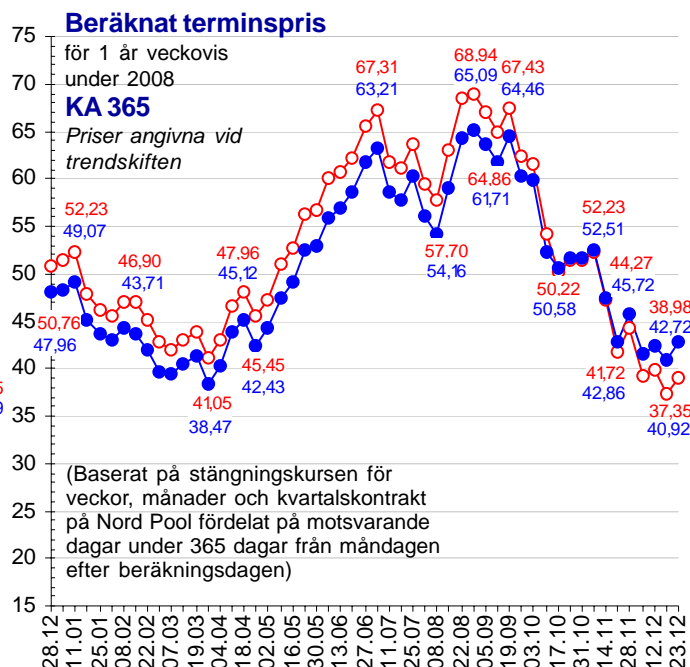
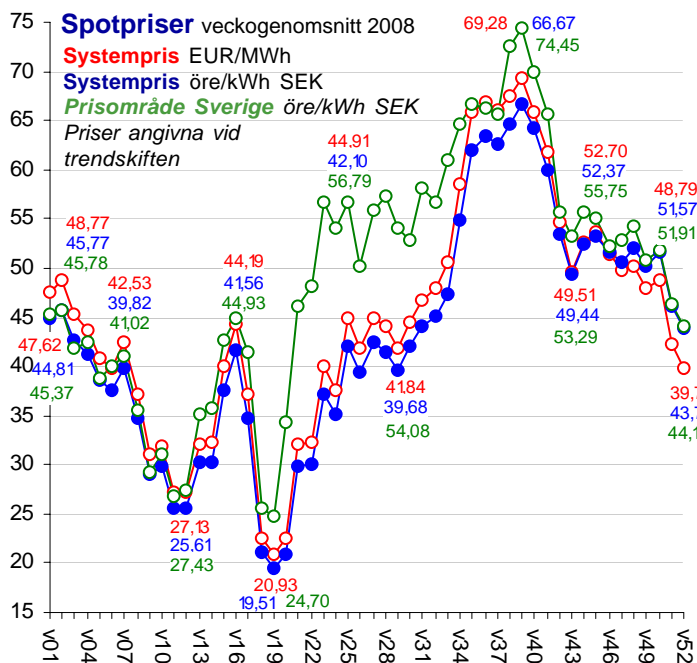
Det svenska områdespriset för 2008 blev 49,16 öre/kWh. Det är en uppgång med 21,14 öre eller 75 procent jämfört med 2007, då Sverigepriset var 28,01 öre/kWh. Gör man en jämförelse ytterligare ett år tillbaka till 2006, då Sverigepriset var 44,54 öre/kWh, blir uppgången mer modesta 4,62 öre eller 16 procent.

(Se mer i tabell nedan)

– 2008 visar hur svåröversäglig prisutvecklingen blivit. Vem kunde förutse de höga priserna i september eller prisfallet i december. Med en ny parameter som koldioxid har prisbildningen blivit väldigt mycket mer komplicerad jämfört med tiden då det mesta handlade om väder och vattentillgång, säger Magnus Thorstensson, marknadsanalytiker på Svensk Energi.

Till prisuppgången i Sverige bidrog också kapacitetsbegränsningarna för import från Norge, vars sydliga prisområde NO1 hade det lägsta elpriset på Nord Pool: 37,85 öre/kWh (SEK). Dyrast var elen i Danmark där de båda prisområdena hade ett pris kring 54 öre/kWh (56,43 och 56,43). Nord Pools tyska elpris låg på 61 öre/kWh.

Systempriset blev 43,12 öre/kWh (44,73 euro/MWh), en uppgång med 67 procent jämfört med 2007 (25,85 öre/kWh). □

Spotpriser 2003-2008 SEK/MWh (Underliggande valuta EUR/MWh resp NOK/MWh)

	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Systempris	431,23 (44,73)	258,54 (27,93)	449,79 (48,59)	272,48 (234,81)	263,94 (242,04)	334,86 (290,61)
SE - Sverige	491,55 (51,12)	280,13 (30,25)	445,38 (48,12)	276,45 (238,25)	256,29 (235,06)	332,99 (289,11)
NO1 - Oslo	378,53 (39,15)	238,23 (25,74)	455,65 (49,23)	270,57 (233,12)	268,33 (246,06)	338,74 (293,93)
NO2 - Trondheim	492,09 (51,17)	273,90 (29,59)	453,25 (48,97)	272,95 (235,30)	265,82 (243,75)	334,54 (290,46)
NO3 - Tromsø	479,13 (49,81)	272,48 (29,43)	453,28 (48,98)	272,95 (235,30)	265,82 (243,75)	334,54 (290,46)
FI - Finland	490,54 (51,02)	277,83 (30,01)	449,59 (48,57)	283,67 (244,29)	252,58 (231,66)	322,22 (279,56)
DK1 - Väst-Danmark	541,49 (56,43)	299,88 (32,40)	408,98 (44,18)	346,38 (297,23)	262,88 (240,98)	307,45 (268,34)
DK2 - Öst-Danmark	545,09 (56,64)	305,54 (33,01)	449,33 (48,53)	314,33 (270,34)	258,76 (237,34)	335,87 (292,67)
KT - Kontek	613,56 (63,89)	338,90 (36,62)	460,28 (49,70)	562,37 (467,38)	-	-

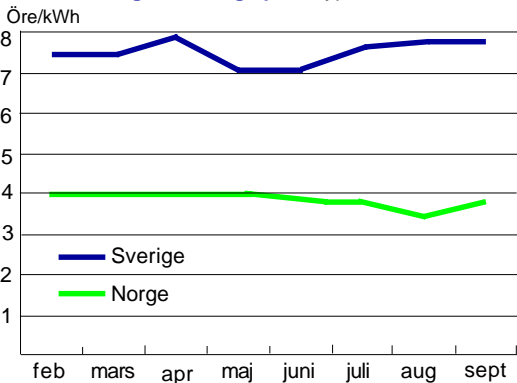
Höga marginaler på rörligt avtal

Handelsmarginalerna på rörligt spotprisavtal är dubbelt så höga i Sverige som i Norge för både en större och mindre villakund.

Det framgår av rapporten *Utvecklingen på elmarknaden sommaren 2008* från Energimarknadsinspektionen. Elhandelsmarginalerna, som har beräknats av Econ Pöyry, definieras som skillnaden mellan försäljningspriset och inköpskostnaden baserad på priser för terminskontrakt och elcertifikat vid kontraktstillfället.

Studien, som täcker perioden februari-september 2008, visar hur handelsmarginaler på fastprisavtal föll brant under sommarmånaderna i samband med den kraftiga prisuppgången på termin. Studien visar också att Sverige jämfört med Norge och Finland kunde upprätthålla en högre handelsmarginal på fastprisavtalen under hela perioden, och att Sverige och Norge anpassade sig till det högre prisläget i snabbare takt än Finland, som fick kraftigt negativa marginaler när marknadspriserna steg. (Se diagram längre ner).

Handelsmarginal rörligt pris, typkund 5000 kWh/år

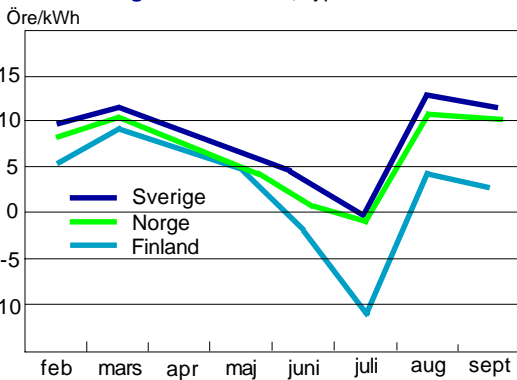

I förhållande till Norge är det framför allt skillnaden i handelsmarginal på det rörliga spotprisavtalen som är påfallande. Medan marginalen på en 5 000 kWh-kund i Norge ligger på ca 4,0 öre eller lägre under hela perioden kan svenska elhandlare ta ut 7-8 öre/kWh (se diagram intill). Det innebär mer än dubbelt så hög handelsmarginal i Sverige i september och en merkostnad för kunden på ca 250 kronor inklusive moms.

För en kund med 20 000 kWh i årsförbrukning ligger marginalen för rörligt avtal på genomsnittligt på 4,15 öre/kWh i Sverige och i Norge på ca 2 öre.

Studien har inte haft till syfte att närmare analysera orsakerna till skillnaden i handelsmarginal, men avdelningschefen Tommy Johansson på Energimarknadsinspektionen pekar på några tänkbara förklaringar.

Handelsmarginal 1-årsavtal, typkund 5000 kWh/år

För en kund med 5 000 kWh i årsförbrukning låg handelsmarginalerna på 1-årsavtal relativt samlat kring 10 öre/kWh i mars med Sverige i det övre skiktet och Finland i det lägre (se diagram). Därefter föll marginalen till noll i juli i Sverige och Norge. I Finland stupade marginalen ända ner till minus 10 öre och blir inte återställd till augusti-september som i grannländerna.

För en större villakund (20 000 kWh) var marginalen i Sverige och Norge ca 8 öre i mars och blev negativ med ett par, tre öre i juni-juli för att sedan stiga till nästan 10 öre i augusti. Finland avviker med 5-10 öre sämre marginal under hela perioden.

På Svensk Energi har man svårt att känna igen sig i uppgiften att Sverige skulle ha så mycket högre marginaler än både Norge och Finland.

– Ernst & Young har nyligen gjort en studie som visar att vinstmarginalen ligger på låga tre procent och jag vet att många elhandelsbolag kommer att visa förluster för 2008, framför allt på grund av de höga prisområdeskostnaderna. Så några höga marginaler är det inte fråga om, säger Kjell Jansson, vd för Svensk Energi. □

Nedjusterad marginal

■ Marginalerna i elhandeln har justerats ner efter att prisläget på marknaden blivit mer stabilt. Det visar en ny sammanställning av elpriserna hos 20 elhandelsbolag. Snittpriset för ettårsavtal för en kund med 5 000 kWh i årsförbrukning låg senast på 59,7 öre/kWh. Terminspriset för leveransperioden kunde beräknas till 41,2 öre (enl KA 365) och elcertifikatkostnaden till 5,5 öre (0,17 x mars-10). Det ger en marginal inkl prisområdesrisk på 13,0 öre, vilket kan jämföras med 15,4 öre i början på december (22/08) och 14,2 öre i oktober (19/08).

På rörligt spotavtal var påslaget på medelspotpriset för december inklusive elcertifikat 12,8 öre/kWh. Exklusive elcertifikat (0,163 x mars-09=5,2 öre) blir marginalen 7,6 öre/kWh, dvs väl i nivå med Econ Pöyrys beräkning i artikeln intill. (Se mer i tabell)

Elpriser för kund med 5 000 kWh/år, exkl skatt och moms, öre/kWh (9 jan)

Ettårsavtal (fr feb/mars), tillsvidarepris (jan), löpande rörligt avtal (dec) med påslag inkl elcertifikat inom parentes. **Rött** = bland de två högsta priserna, **blått** = bland de två lägsta.

	1-år	Tillsvid	Rörligt spot
Dalakraft	60,6	84,8	61,8 (13,6)
Elverket	53,1	93,6	57,7 (9,5)
E.ON Sverige	59,0	87,4	62,0 (13,8)
Fortum	63,0	85,0	61,2 (13,0)
Göta Energi	65,3	89,8	64,1 (15,9)
Jämtkraft	62,1	50,6	57,9 (9,7)
Jönköping Energi	59,7	80,9	62,3 (14,2)
Kraftaktörerna	61,3	86,3	64,5 (16,3)
Kraft & Kultur	60,5	-	61,2 (13,0)
Lunds Energi	62,5	84,4	62,8 (14,6)
Mälarenergi	59,8	82,2	59,4 (11,2)
Mölnadal Energi	57,7	84,3	62,0 (13,8)
Plusenergi	61,7	92,2	60,8 (12,6)
Skellefteå Kraft	54,0	82,0	55,2 (7,0)
Storuman Energi	54,6	71,6	58,9 (10,8)
Telge Energi	62,5	88,1	63,2 (15,0)
Umeå Energi	59,5	88,0	62,7 (14,5)
Vattenfall	56,7	69,5	56,7 (8,5)
Öresundskraft	58,9	86,4	63,3 (15,2)
Östkraft	61,2	86,1	62,6 (14,4)
Snittpriser:	59,7	82,8	61,0 (12,8)

Kostnadsstyrt i Finland

■ De låga marginalerna i elhandeln i Finland kan förklaras av att slutkundpriserna inte följer marknadspriset i samma utsträckning som i Sverige och Norge.

– Vi har inte studerat det i detalj, men vad vi har hört från dem som har beklagat sig, är att många kommunala elbolag med egen produktion väljer att sätta mera kostnadsbaserade elpriser och inte agera så kommersiellt som man skulle kunna göra, säger Niclas Damsgaard vid Econ Pöyry.

Finland tillsammans med Danmark präglas också av en betydligt lägre kundaktivitet än både Sverige och Norge, där marknadsprissättning gäller överlag. □